พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
SAVING BEHAVIOR FOR FUTURE SPENDING OF PEOPLE IN BANGKOK

อเนชา เอี่ยมคุ้ม
สาขาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Anacha Eiam-kum
Email: capanacha@gmail.com
Faculty of Business Administration Program in Finance and Banking, Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่พักอาศัยในจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลด้วยการประมวลผล จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย สถิติ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis (MRA))

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต และปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ภาระหนี้สินต่อเดือน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต โดยเฉพาะหนี้สินที่มีส่งผลทิศทางลบต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม; ใช้จ่ายในอนาคต; ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objective of this study were 1) to study the saving behavior for future spending of people in Bangkok 2) to study the saving behavior for future spending of people in Bangkok classified by personal factors 3) to study economic factors social factors and media and technology factors that affects the saving behavior for future spending of people in Bangkok.

The samples used in this research were 400 people living in Bangkok personnel using questionnaires as a tool for data collection. And analyze the results by processing from the SPSS program. Statistics for data analysis were descriptive statistics consisting of percentage, frequency, mean and standard deviation. And inferential statistics consisting of t-test statistics, one-way variance statistics (One-Way ANOVA) for if significant were found, the paired test was performed with LSD statistics, and using Multiple Regression Analysis (MRA).

The hypothesis testing found that personal factor in different educational level of people in Bangkok area had a statistically significant difference with the saving behavior for future spending. And the Social factors, Economic factors, Debt per month, and Media and technology factors were affecting the saving behavior for future spending. Especially, Debt per month that has a negative direction on the saving behavior for future spending at a significant level of 0.05.

Keyword: Saving Behavior; Future Spending; People in Bangkok

บทนำ

การออม คือ การใช้สิ่งมีค่าคุณทั้งหลายอย่างระมัดระวัง อย่างไม่ประมาท อย่างมีเหตุมีผล พยายามรักษาและพัฒนา ในขณะเดียวกัน ทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งเป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ต้องให้ความสำคัญ ไม่ปล่อยปละละเลย การออม ในจุดเริ่มต้น เกิดขึ้นที่ “คน” การออมจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะ คนได้รับการศึกษาเรียนรู้ จากพ่อแม่ ครอบครัว และคุณครู เป็นผู้แนะนำสั่งสอน ให้ความสำคัญ ความจำเป็น และคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการออม เมื่อโตขึ้นก็จะคิดได้เอง ทำได้เอง และสอนผู้อื่นต่อไป การออมจึงเป็นเรื่องของการศึกษา การพัฒนาชีวิตของคนในลักษณะหนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์ การออมเงิน การออมทรัพยากรธรรมชาติ มีป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน ก็ต้องเกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ การคิดและการปฏิบัติ

การออมเงินในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมามีทิศทางเป็นบวก (ปนัดดา ภู่หอม, 2560) โดยในปี 2558 การออมต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 30.3 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ที่อยู่ที่ร้อยละ 27.7 ซึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเดียวกันอยู่ในระดับกลางใกล้เคียงกับอินโดนีเซียอยู่ที่ร้อยละ 32.0 และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 28.0 ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ณ ปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ธนันธร มหาพร

ประจักษ์, 2562) พบว่าจำนวนครัวเรือนไทยกว่า 22 ล้านครัวเรือน มีครัวเรือนที่มีการออมร้อยละ 72.2 เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี 2560 ที่มีเพียงร้อยละ 71.6 สอดคล้องกับข้อมูลจากธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ชี้ว่าคนไทยสามารถเข้าถึงบริการเงินฝากของสถาบันการเงินได้เป็นเทียบเท่ากับประเทศพัฒนาแล้ว และสัดส่วนของครัวเรือนไทยที่มีบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้นทุกปี หากพิจารณาสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นตามโดยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 22 ในปี 2560 และปี 2562 ซึ่งอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น ปัญหาค่าครองชีพสูง หรืออาชีพที่ยังไม่มั่นคงพอที่จะวางแผนการออม และภาวะหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือน

หากพิจารณาวัตถุประสงค์ของการออมเงิน มีผลการสำรวจการออมเงินภาคครัวเรือน (ปนัดดา ภู่หอม, 2560) ที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10,866 ครัวเรือนในทุกภูมิภาคของไทย พบว่าครัวเรือนร้อยละ 65.4 มีการออมเงิน ซึ่งส่วนใหญ่ออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยร้อยละ 37.5 รองลงมาคือออมเงินเพื่อใช้ในยามเกษียณร้อยละ 29.9 ทั้งนี้ ครัวเรือนส่วนใหญ่ออมเงินโดยฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจร้อยละ 46.4 และถือเงินสดร้อยละ 35.4 เป็นหลัก

หากพิจารณาเฉพาะการออมเพื่อรองรับการเกษียณ ประกอบด้วย กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) พบว่ามีมูลค่ารวม 3.3 ล้านล้านบาท มีสมาชิกรวม 17.7 ล้านคน เมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานจำนวน 38.5 ล้านคน สะท้อนให้เห็นว่ายังมีประชาชนที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณจำนวนมากถึง 20.2 ล้านคน สวนทางกับแนวโน้มผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าจำนวนผู้สูงอายุจะสูงกว่าหรือใกล้เคียงกับจำนวนวัยแรงงานในปี 2564 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจอย่างมาก จากงานวิจัยพบว่า การที่จะสามารถดำรงชีวิตหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพจะต้องออมเงินไม่น้อยกว่า 5.9 – 13.37 ล้านบาท ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ ฯลฯ ดังนั้นความตระหนักและความรู้ด้านการเงินจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากจำเป็นต้องบริหารจัดการรายได้-รายจ่ายให้เพียงพอเหมาะสมกับเพศ วัย อาชีพ และรายได้ให้มีเงินเหลือเพื่อเตรียมการวางแผนเกษียณอายุในช่องทางต่างๆ ทั้งการวางแผนด้านค่าใช้จ่าย ด้านภาษี และด้านการลงทุนภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

จึงทำให้เกิดการศึกษางานวิจัยนี้ขึ้นมาเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีปัจจัยแรกทางด้านเศรษฐกิจ ที่เริ่มเมื่อบุคคลได้รับรายได้สุทธิต่อเดือนเป็นผลตอบแทนจากการทำงาน ประจำหรือชั่วคราว ซึ่งรายได้ที่ได้รับเหล่านั้นจะถูกนำไปใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค และการชำระหนี้สินที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ปัจจัยที่สองด้านสังคม คือ การสร้างความตะหนักในระยะแรกเด็กและเยาวชนจะถูกกล่อมเกลาจากสถาบันครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจะเรียนรู้ผ่านทางสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ก่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการออม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นวัฒนธรรมต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจัยที่สามสื่อและเทคโนโลยี การฝาก ถอน โอน และชำระเป็นเรื่องง่ายกว่าในอดีต มีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า

FinTech ทำให้กระบวนการตรวจสอบและยืนยันตัวตนลูกค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ระบบธุรกรรมชำระและโอนเงินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีผลที่จะทำให้ มีพฤติกรรมการหักเงินออกจากรายได้แล้ว มีความสามารถในการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต มีการเข้าใจในเรื่องของการออมเงินให้งอกเงยขึ้น มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้วยอารมณ์หรือเหตุผล ส่วนใหญ่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีทิศทางอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบไม่ทดลอง โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนกรที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดค่าระดับความเชื่อมันที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 5% โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น เลือกการสุ่มแบบบังเอิญ ศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี และปัจจัยส่วนบุคคล ที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ระยะเวลาในการทำวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จะเริ่มต้นตั้งแต่เดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2563

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยด้านสังคม 4) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมเพื่อใช่จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีการออมเพื่อใช่จ่ายในอนาคตมากขึ้น

3. เพื่อใช้ในการคาดการณ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์และตะหนักถึงการวางแผนทางการเงินเพื่อใช่จ่ายในอนาคต

5. ทำให้ทราบพฤติกรรมการออมเพื่อใช่จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพ

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทความทางวิชาการต่างๆ รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ด้านเพศ

พิกุล ปัญญา (2554) จากผลการศึกษาพฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ที่เป็นเพศหญิงมีการออมมากกว่าเพศชายเล็กน้อยอาจเนื่องจากลักษณะส่วนบุคคลของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันจึงทำให้แนวการปฏิบัติของบุคคลนั้นๆ แตกต่างกัน ซึ่งอาจมีความวิตกกังวัล หรือขาดความมั่นใจ หรือมั่นคงจะสะท้อนไปยังแนวปฏิบัติ ทัศนคติ โดยเพศหญิงมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงต้องการความมั่งคง จึงสะท้อนไปที่การออม การออมจึงออกมามีมากกว่าเพศชาย

ด้านอายุ

นนทวัฒน์ เยาวสังข์ (2555) จากผลการศึกษาพฤติกรรมการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิส์ที่ส่งผลกระทบต่อการออม พบว่าอายุแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมโดยการมีเงินฝากธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งแตกต่างกัน

ปัทมา โกเมนท์จำรัส (2557) จากการศึกษาด้านความสัมพันธ์ของปริมาณเงินออมที่มีต่ออายุของกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงอายุมีระดับปริมาณเงินออมที่ต่ากว่า 5,000 บาท มีความสัมพันธ์กัน

ด้านระดับการศึกษา

ปัทมา โกเมนท์จำรัส (2557) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน กรณีศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความสัมพันธ์ของปริมาณเงินออมที่มีต่อระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับ

การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี จะมีระดับการออมปริมาณต่ำกว่า 5,000 บาท ในส่วนของระดับปริญญาโทขึ้นไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการออม 5,000-6,999 บาท

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออม พบว่า พฤติกรรมการออมก่อนเกษียณอายุมีความสัมพันธ์กับข้อมูลด้านการศึกษา ถ้าหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาสูงเพียงใดย่อมมีแนวโน้มที่จะเกิดการออมมากขึ้น

ด้านอาชีพ

อภิชญา จิ๋วพัฒนกุล (2554) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพก่อนเกษียณอายุการทำงาน เนื่องจากอาชีพก่อนเกษียณอายุการทำงาน ส่งผลต่อรายได้ในอดีตรวมถึงรายได้ในปัจจุบันของผู้สูงอายุทำให้ผู้สูง อายุที่เคยประกอบอาชีพ ที่มั่นคงมีรายได้มากก็มักจะออมมากกว่าผู้สูงอายุที่เคยมีรายได้น้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง และทองคำ ซึ่งมักเป็นการออมที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

บุญรุ่ง จันทร์นาค (2554) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม ประกอบด้วย

1. รายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดขีดความสามารถในการออม เพราะปกติผู้ออมเงินได้ย่อมเป็นผู้มีรายได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้

2. ค่าใช้จ่าย เป็นปัจจัยโดยตรงที่มีผลต่อการออม เพราะหากบุคคลมีค่าใช้จ่ายมาก จะทำให้เงินที่เหลือจากรายได้น้อยลง และการเก็บออมจะลดน้อยลงตาม

3.สถาบันการลงทุน หากมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ออม ในด้านคุณภาพการให้บริการที่ดี จำนวนสาขามีกระจายหลายแห่ง และมีความมั่งคงสูง จะเป็นแรงจูงใจให้มีผู้ออมกับสถาบันมากขึ้น

4. อัตราดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทนจากการนำเงินไปฝากกับสถาบันการเงิน ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงมากเท่าใดผลตอบแทนจะสูงตาม จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้ออมมีการออมเพิ่มมากขึ้นเพื่อหวังผลตอบแทนนั้น

5. โอกาสในการลงทุน ถ้ามีความรู้ในการลงทุนหรือมีโอกาสในการลงทุน รวมทั้งการลงทุนนั้นให้ผลตอบแทนที่ดี จะเป็นแรงจูงใจให้มีการออมเงินเพิ่มขึ้น

6. ขนบธรรมเนียมประเพณี เนื่องจากขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างมีอิทธิพลต่อการออมและการใช้จ่าย เช่น งานแต่ง งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวชนาค งานศพ เป็นต้น

ปัจจัยด้านสังคม

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าการออมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น และเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่นักศึกษาควรมี นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวที่จะปลูกฝังการออมแก่นักศึกษาแล้วสถาบันทางการศึกษาก็มีส่วนช่วยในการสร้างนิสัยให้นักศึกษาได้รู้จักการออมและความพอเพียง เพราะเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิต

ของนักศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปทำงาน จะสามารถหารายได้ นอกเนื่องจากความรู้ทางวิชาชีพที่ได้ นักศึกษาที่อยู่ในมหาวิทยลัยมีความแตกต่างกันในเรื่องแหล่งที่มาของรายได้ จำนวนได้รายได้ที่ได้รับ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ จากปัจจัยสภาพแวดล้อมในการออม ได้แก่ 1. ครอบครัวให้ความสำคัญกับเรื่องการได้รับกำลังใจ หรือคำชมเชยจากคนในครอบครัว 2. เพื่อนให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือเพื่อนได้มีการแนะนำให้ใช้เงินเงินอย่างประหยัด มีเหตุผล ชักชวนให้มีเก็บออมไว้ใช้ในอนาคตและการลงทุนในวิธีต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้และเก็บออม และ 3. เศรษฐกิจ ให้ความสำคัญมากกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี

อัจจนา ล่ำชำ (2562) กล่าวว่า 1. ถึงแม้ว่าคนไทยสามารถเข้าถึงบริการเงินฝาก และมีบัญชีเงินฝากกันได้อย่างแพร่หลาย แต่ยังมีระดับการออมในบัญชีเงินฝากอยู่ในระดับต่ำ หลักฐานเชิงประจักษ์นี้แสดงให้เห็นว่านโยบายที่จะส่งเสริมการออมต้องไม่หยุดแค่การส่งเสริมการเข้าถึงบริการเงินฝาก (ซึ่งทำได้มีประสิทธิภาพแล้ว เช่น ความทั่วถึงของสาขาธนาคาร การให้บริการบัญชีเงินฝากพื้นฐาน (basic account) การยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเช่น e-KYC หรือ national digital ID เป็นต้น) เท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับนโยบายที่กระตุ้นพฤติกรรมการออม ความตระหนักและความเข้าใจถึงความสำคัญของการออม งานวิจัยในต่างประเทศหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้วิธีทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมาสร้างแรงจูงใจในการออม และ 2. คนไทยส่วนใหญ่ยังคงฝากเงินไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ แทนการฝากเงินในบัญชีประเภทอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า และผู้ฝากบางกลุ่มก็ยังคงเก็บเงินในปริมาณมากในบัญชีเงินฝากที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ หลักฐานเชิงประจักษ์นี้อาจสะท้อนถึงการที่ผู้ฝากให้ความสำคัญในบางคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น ความยืดหยุ่นหรือสภาพคล่อง หรือการขาดความตระหนักรู้ถึงผลิตภัณฑ์เงินฝากประเภทต่างๆ และผลิตภัณฑ์การเงินอื่นๆ หรือการขาดความรู้ในการบริหารจัดการเงิน ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์การออมที่ตรงตามความต้องการทางการเงินของผู้ออมกลุ่มต่างๆ ประกอบกับการส่งเสริมความรู้ทางการบริหารจัดการเงินและผลิตภัณฑ์ทางการเงินให้แก่ผู้ฝาก ก็เป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมการออมที่มีประสิทธิภาพให้กับคนไทย

พฤติกรรมการออมเงิน

นิภาพันธ์ พูนเสถียรทรัพย์ (2561) การเงินเชิงพฤติกรรม หรือ Behavior Finance โดยที่ศาสตร์นี้เป็นส่วนผสมระหว่างจิตวิทยากับเศรษฐศาตร์ เพื่อพยายามเข้าใจความผิดพลาดเรื่องเงินๆ ทองๆ ที่คนส่วนใหญ่เป็นกัน กล่าวคือมนุษย์ไม่ได้ตัดสินใจด้วยเหตุผล แต่เราตัดสินใจด้วยอารมณ์ และด้วยการตัดสินใจด้วยอารมณ์นี่แหละที่ทำให้เราไม่สามารถทำเรื่องที่คิดว่าสมควรจะทำได้ เช่น การออมเงิน เรารู้ว่าดี แต่ก็ไม่ทำหรือทำไม่ได้ ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า มนุษย์ทุกคนมีอคติ (Bias) กันอยู่แล้ว และเมื่อศึกษาไปถึงสาเหตุที่คนออมเงินน้อย ก็พบว่า “อคติ” หรือ “อุปสรรคทางพฤติกรรม” หลายอย่างที่เรามีอยู่นั้น ส่งผลต่อการจัดการด้านการเงินของตัวเองนั่นเอง สิ่งหนึ่งที่ทำให้คนเราตัดสินใจวางแผนการเงินและวางแผนชีวิตของตัวเองได้ไม่ดีพอ เป็นเพราะเราให้

ความสำคัญกับปัจจุบันมากเกินไป (Present Bias) จนเกิดการผัดวันประกันพรุ่ง ไปเรื่อยๆ เรามีแนวโน้มที่จะคว้าสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจตรงหน้า มากกว่ารอคอยผลลัพธ์ที่ (อาจจะ) ดีกว่าในอนาคต

อีกหนึ่งอคติที่สำคัญคือ การเกลียดชังความสูญเสีย (Loss Aversion) ธรรมชาติของคนโดยทั่วไป มักรู้สึกว่าการออมคือการสูญเสีย เพราะเราต้องยอมกันเงินส่วนหนึ่งไปเก็บไว้ก่อน (เป็นการเลื่อนความสุขออกไป) แทนที่จะได้เอาเงินนั้นไปจับจ่ายใช้สอย แล้วเกิดความสุขเลยเดี๋ยวนี้ ตอนนี้ เท่ากับว่าเงินส่วนที่จะใช้ได้ในวันนี้ลดลง (ความสุขลดลง) เมื่อสมองของเราตั้งสมการ ออมเท่ากับสูญเสีย การออมจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก แล้วเราจะทำอย่างไรกันต่อดี หากคุณรู้สึกว่ากำลังมีอาการเหล่านี้อยู่ ก่อนอื่นก็ขอให้ทราบไว้ว่าไม่ต้องเป็นห่วงนัก เพราะมันเป็นเรื่องธรรมชาติ สมองมนุษย์มีวิวัฒนาการมาให้เราชอบฉวยเอาความสบายในปัจจุบันแบบชัวร์ๆ แต่นั่นก็ไม่ได้แปลว่าเราควรจะต้องยอมจำนนต่อพฤติกรรมนี้ตลอดไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non – Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัด การกระทำ หรือควบคุมตัวแปรใดๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross sectional studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่พักอาศัยในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 5% โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ ใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาคือ 400 ตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามปลายเปิดและปิด โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบคำถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีจำนวน 7 ข้อ โดยแบ่ง เป็นแบบสอบถามให้กรอกข้อมูลตัวเลขโดยประมาณ 3 ข้อ และข้อคำถาม 4 ข้อ ปัจจัยด้านสังคม มีจำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีมีจำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ถามระดับความสำคัญ 5 ระดับ กำหนดให้ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ถามระดับความสำคัญ 5 ระดับ กำหนดให้ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณา (Descriptive statistics)

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี และพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และหากการวิเคราะห์พบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis (MRA))

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีระดับความสำคัญมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีระดับความสำคัญปานกลาง รองลงมาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ และอาชีพ แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่ต่างกัน

2.2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตต่างกัน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตต่างกับประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา/อนุปริญญา และปริญญาตรี และประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตต่างกับประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ภาระหนี้สิน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการออมให้บรรลุเป้าหมายในการออม ต้องเริ่มด้วยการสร้างวินัยในการออมด้วยตนเอง ซึ่งการสร้างวินัยในการออม ควรเริ่มต้นง่ายๆ ด้วยการหักเงินออมออกจากรายได้เป็นประจำ ก่อนนำไปใช้จ่ายในแต่ละเดือน มันเป็นเรื่องที่ยาก แต่ถ้าหากทำจนเป็นนิสัยจนกลายเป็นความเคยชินและมีระเบียบวินัยในการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคลชัย จำรูญ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า 2 ตัวแปรที่ส่งผลทิศทางเดียวกันกับการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติ คือ วินัยด้านการเงิน และวินัยด้านการออม

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ

2.1 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างไม่ทำให้พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่ต่างกัน เนื่องจากการออมเงินต้องสร้างวินัยในการออมเงินด้วยตนเอง และความรู้ทางด้านการเงินในปัจจุบันมีช่องทางให้ทำการศึกษามากมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ (2561) ที่ศึกษา

เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านเพศไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

2.2 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการออมเงินที่คล้ายกัน เนื่องจากประชาชนกรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรพักอาศัยเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนทุกช่วงอายุ มีการเรียนเรียนรู้ และเข้าใจ จึงมีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตที่คล้ายกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านอายุ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคต แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ

2.3 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่าง มีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างจะมีพฤติกรรมการออมเงินต่างกัน ทั้งในด้านรายได้ และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีการวางแผนทางการเงินมากขึ้น และรู้จักการนำเงินออมไปลงทุนให้งอกเงยขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชญา จิ๋วพัฒนกุล (2554) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างกันทั้งในด้านค่าใช้จ่าย เพื่อการดำรงชีวิตและค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง/พักผ่อน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมักเป็นผู้ที่มี อาชีพและรายได้ดี จึงมีความสามารถในการใช้จ่ายได้มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

2.4 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่าง มีพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า พฤติกรรมการออมเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหวังและให้ความสำคัญที่จะออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนคตในแบบเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อาชีพ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่จะออมเงิน เพื่อใช้จ่ายในอนาคต เพื่อสร้างความมั่งคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยกันทั้งสิ้น

3. ผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี รายได้สุทธิต่อเดือน รายจ่ายสำหรับอุปโภคบริโภคต่อเดือน และภาระหนี้สินต่อเดือน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ประชาชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เมื่อได้รับผลตอบแทนจากการทำงานหรือ รายได้จากการทำงาน นำเงินไปใช้จ่ายสำหรับอุปโภคบริโภค และชำระ

ภาระหนี้สินจนหมด และมีพฤติกรรมการใช้ก่อนจ่ายทีหลัง เพลิดเพลิงกับการรูดบัตรแล้วผ่อนจ่ายทำให้ใช้จ่ายเกินตัว จึงตกอยู่ในกับดักหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันธร มหาพรประจักษ์ (2562) พบว่า เมื่อพิจารณาสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น ปัญหาค่าครองชีพ หรืออาชีพที่ยังไม่มั่นคงพอที่จะวางแผนทางการเงิน และภาระหนี้สินครัวเรือนไทยที่อยู่ในระดับสูง งานวิจัยยังสอดคล้องกับ ลลินทิพย์ หาคำ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า รายได้ต่อเดือน, ค่าใช้จ่ายต่อเดือน, จำนวนคนที่ผู้ออมต้องดูแลที่ต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมต่างกัน

3.2 ผลการศึกษาปัจจัยด้านสังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า การสร้างความตะหนักรู้ในเรื่องการออมเงิน ตั้งแต่เป็นเยาวชนจากสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างวินัยในการออม ซึ่งงานวิจัยยังสอดคล้องกับ สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า การออมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น และเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่นักศึกษาควรมี นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวที่จะปลูกฝังการออมแก่นักศึกษาแล้วสถาบันทางการศึกษาก็มีส่วนช่วยในการสร้างนิสัยให้นักศึกษาได้รู้จักการออมและความพอเพียง เพราะเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปทำงาน

3.3 ผลการศึกษาปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า สื่อและเทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างราวดเร็ว ประชาชนสามารถเข้าถึงมากขึ้น การฝาก ถอน โอน และการชำระเงิน ผ่านทางแอพพลิเคชั่นบนมือถือ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลินทิพย์ หาคำ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการตลาด มีผลต่อพฤติกรรมการออมทั้งด้านเงินออม วัตถุประสงค์ในการในการออม และรูปแบบการออม การสื่อสารทางการตลาดเป็นแรงจูงใจให้เกิดการออม ทำให้บุคคลมีความสนใจในการออม

3.4 ผลการศึกษารายได้สุทธิต่อเดือน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ประชาชนเมื่อได้รับรายได้ นำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จนไม่เหลือพอที่จะสามารถนำเงินเหล่ามาออมได้เป็นประจำสม่ำเสมอในทุกๆ เดือน ซึ่งงานวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนันท์ จันทร์ดนู (2562) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจมีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

3.5 ผลการศึกษารายจ่ายสำหรับอุปโภคบริโภคต่อเดือน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผู้วิจัยเห็นมี

ความเห็นว่า รายจ่ายเป็นการนำรายได้ที่ได้รับมา ไปใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน จนไม่เพียงพอเพื่อการออมเงิน เป็นประจำและสม่ำเสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เกตุเกษม (2562) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนออมเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ผลต่อการออมเงินของผู้บริโภค ด้านการออมและด้านค่าใช้จ่าย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจออมเงินของพนักงานบริษัทเอกชน ผลเนื่องมาจากประชาชนได้ให้ ความสำคัญด้านรายได้ และด้านค่าใช้จ่ายเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยในภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำในขณะนี้ประชาชนก็จะมีการบริหารรายรับและรายจ่ายให้มีความรัดกุม และสมดุลมากยิ่งขึ้น

3.6 ผลการศึกษาภาระหนี้สินต่อเดือนที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในทิศทางตรงข้าม ซึ่งผู้วิจัยเห็นมีความเห็นว่า ภาระหนี้สิน เป็นสิ่งที่ประชาชนต้องนำรายได้มาชำระเมื่อถึงกำหนดพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งการที่ประชาชนมีหนี้สินจำนวนมาก เป็นการก่อกำแพงขึ้นมาในอนาคต จนมีผลทำให้ความสามรถในการนำเงินจากรายได้ ไปออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานียะฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูลทางด้านความถี่ในการออม และวิธีการออมอย่างมีนัยสำคัญ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ หนองใหญ่ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออม แตกต่างกัน ในทุกพฤติกรรมการออมซึ่งประกอบด้วย ออมเงินโดยการนำเงินไปฝากธนาคาร ออมโดยเก็บเงินสดไว้ในมือ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับสร้างพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการวิจัย พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า

1.1 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ และด้านอาชีพ ต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ไม่ต่างกัน

1.2 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ต่างกัน

ดังนั้น หากบุคคล องค์กร หรือสถาบันการเงิน ต้องการสร้างพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ปัจจัยด้านเพศ ด้านอายุและด้านอาชีพ ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณา แต่ควรศึกษาปัจจัยด้านระดับการศึกษาของประชาชน เพราะมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

2. ปัจจัยอื่นๆ

ปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ดังนั้น องค์กร สถาบันการเงิน หรือบุคคลควรให้ความสำคัญกับ รายได้กับพฤติกรรมการใช้จ่ายของประชาชน โดยเฉพาะหนี้สินเป็นตัวทำให้การกระตุ้นพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตมีทิศทางตรงกันข้าม

2.2 ปัจจัยด้านสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ดังนั้น องค์กร สถาบันการเงิน หรือบุคคลควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

2.3 ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ดังนั้น องค์กร สถาบันการเงิน ควรให้ความสำคัญการพัฒนาแอพพลิเคชั่นทางการเงินบนมือถือ เพื่อให้เกิดความง่าย สะดวกสบาย และความปลอดภัยของผู้ใช้บริการเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษารูปแบบการออม เพราะปัจจุบันรูปแบบการออม มีหลากหลายวิธี เพื่อให้ประชาชนมีความตะหนักในการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตมากขึ้น

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษา ผลตอบแทนจากการออม เพราะการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ในปัจจุบันเพียงแค่ฝากเงินในบัญชีธนาคารไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์, และสุคนธ์ เครือน้ำคำ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 14(2), 313-330.

ซานียะฮ์ ช่างวัฒนกุล, และกลางใจ แสงวิจิตร. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธนันธร มหาพรประจักษ์. (2562). เริ่มต้นการออมกับปณิธานปีใหม่. ค้นเมื่อ 27 พฤภาคม 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_13Jan2020.aspx

นนทวัฒน์ เยาวสังข์. (2555). พฤติกรรมการทำธุรกิจกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลกระทบต่อการออม. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอกระบบสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิภาพันธ์ พูนเสถียรทรัพย์. (2561). ออมเงินอย่างไรให้สำเร็จ. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/how-to-save-money.html?card=/th/personal/cards/debit-cards/debit-s-smart-plus.html?card=/th/personal/cards/debit-cards/debit-s-smart-plus.html

บุญรุ่ง จันทร์นาค. (2554). การออมวิชาการเงินส่วนบุคคล. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm

ปนัดดา ภู่หอม. (2560). การออมของไทยในยุคดิจิทัล. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.gsb.or.th/getattachment/4251c8c8-5fbf-4479-93e7-b93d411e016a/7MC_hotissue_save_ex.aspx

ปัทมา โกเมนท์จำรัส. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนกรณีศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พิกุล ปัญญา. (2554). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์. ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มงคลชัย จำรูญ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินในกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอกการเงิน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ลลินทิพย์ หาคำ. (2562). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาการเงินและการธนาคาร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์, นฤมล จิตรเอื้อ, และธีระวัฒน์ จันทึก. (2560). ปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 8(2), 17-25.

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล. (2558). พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิชญา จิ๋วพัฒนกุล, วรางคณา อดิศรประเสริฐ, และศุภิณญา ญาณสมบูรณ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 3(6), 178-194.

อัจจนา ล่ำซำ, สุรศักดิ์ เจิดพสุพร, โสมรัศมิ์ จันทรัตน์, และรัฐพร บุญเลิศ. (2562). ส่องพฤติกรรมการออมของคนไทยผ่านข้อมูลบัญชีเงินฝากธนาคารกว่า 80 ล้านบัญชีของ DPA. สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์. ค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2563, จาก https://www.pier.or.th